

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I, благоволео је, на предлог Министра Унутрашњих Дела, поставити:

за начелника прве класе среза рачанског Живојина Будимировића, секретара исте класе начелства округа пожаревачког, по службеној потреби;

за секретара друге класе начелства округа пожаревачког Љубомира Јоцића, начелника исте класе среза пожаревачког, по службеној потреби;

за начелника друге класе среза пожаревачког Љубомира Кнежевића, начелника исте класе среза зајечарског, по службеној потреби; и

за начелника треће класе среза зајечарског Мира Делевића, секретара друге класе лозничког првостепеног суда.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела 19. новембра 1911. године, у Београду.

КРЕТАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА

у месецу октобру 1911. год.

Према званичним извештајима окружних начелстава и Управе града Београда, у току месеца октобра ове године извршено је у Србији:

1. Убивстава	42
2. Детоубивстава	2
3. Нехотичних убивстава	4
4. Покушаја убивстава	29
5. Разбојништава	17
6. Силовања	1
7. Тешких телесних повреда	23
8. Паљевина	107
9. Опасних крађа	100
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	13 ¹⁾

¹⁾ У октобру месецу 1910. г. дела ових било је:

1. Убивстава	32
2. Детоубивстава	3
3. Нехотичних убивстава	3
4. Покушаја убивстава	28
5. Разбојништава	20
6. Силовања	3

Од изложених дела пронађено је:

Убивстава	39	или	92·8%
Детоубивстава	1	»	50·0%
Нехотичних убивстава	4	»	100·0%
Покушаја убивстава	26	»	89·6%
Разбојништава	14	»	82·3%
Силовања	1	»	100·0%
Тешких тел. повреда	23	»	100·0%
Паљевина	8	»	7·4%
Опасних крађа	41	»	41·0%
Злонамер. поништаја туђих ствари	1	»	7·6%

Највећи број убивстава извршен је помоћу *ватреног оружја* (22), затим помоћу *оштрог оруђа* (12) и *туџог* (8).

Узроци њиховом извршењу леже: у *међусобној свађи* за 26 случајева, у *освети* за 8, у *нуђној одбрани* за 2, у *користолубљу* за 1; и за пет случајева узроци су *непознати*.

Посматрана према местима, у којима су извршена изложена убивства, јављају се: у вароши Крагујевцу 3, у вароши Београду 2, у срезу космајском 2, у срезу јабланичком 2 (1 непронађено), у срезу јасеничком округа крагујевачког 2, у срезу неготинском 2, у срезу ресавском 2, у срезу алексиначком 2, у срезу бањском 2, у срезу јадранском 2, у срезу моравском округа пожаревачког 2, у срезу зајечарском 2 (1 непронађено), и по 1 у срезovima: врачарском, грочанском, посавском округа ваљевског, властотиначком, гружанском, крагујевачком, поречком (непронађено), параћинском, нишском, звишском, млавском, качерском, орашском, јасеничком округа смедеревског, косаничком, ариљском и златиборском.

Детоубивства су извршена по 1 у срезу ражањском и у вароши Београду (непронађено).

Нехотична убивства извршена су по 1 у срезovima: темнићском, беличком, моравском округа пожаревачког и таковском.

7. Тешких телесних повреда	15
8. Паљевина	83
9. Опасних крађа	137
10. Злонамерних поништаја туђих ствари	6

Покушаји убивстава извршени су: у срезу златиборском 3, у срезу космајском 2, у срезу јабланичком 2 (1 непронађено), у срезу ресавском 2 (1 непронађено), у срезу беличком 2 и по 1 у срезovima: колубарском округа београдског, ваљевском, пчињском, лесковачком, властотиначком, оба јасеничка, брзопаланачком, нишавском, мачванском, посавотамнавском, моравском округа пожаревачког, пожаревачком, љубићском, драгачевском, моравичком (непронађено), и у варошима: Ђуприји и Смедереву.

Сва ова дела извршена су у међусобној свађи и освети.

Разбојништва су извршена: у срезу гружанском 3 (1 непронађено), у срезу параћинском 3, у срезу тамнавском 2, у срезу звишском 2 (1 непронађено), и по 1 у срезovima: грочанском, космајском, пчињском, поречком, трстеничком, бољевачком и косаничком (непронађено).

Једно *силовање* извршено је у срезу млавском.

Тешке телесне повреде извршене су: у срезу посавском округа ваљевског 2, у срезу лесковачком 2, у срезу моравичком 2 и по 1 у срезovima: колубарском округа ваљевског, пчињском, крагујевачком, лепеничком, неготинском, брзопаланачком, сврљишском, азбуковачком, звишском, млавском, таковском, подунавском, тимочком, добричком и у варошима: Београду и Ђуприји.

Паљевине су извршене: у срезу бањском 9 (1 пронађена), у срезу параћинском 7 (2 пронађене), у срезу звишском 6 (1 пронађена), у срезу хомољском 5, у срезу посавском округа београдског 4, у срезу алексиначком 4, у срезу зајечарском 4, у срезу деспотовачком 3, у срезу пожаревачком 3, у срезу заглавском 3, у срезу прокупачком 3, у срезу ариљском 3, у срезу ваљевском 2, у срезу колубарском округа ваљевског 2, у срезу пољаничком 2 (1 пронађена), у срезу поречком 2, у срезу кључком 2, у срезу моравском округа нишког 2, у срезу нишавском 2, у срезу мачванском 2, у срезу поцерском 2, у срезу млавском 2, у срезу таковском 2, у срезу подунав-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ском 2, у срезу добричком 2, у срезу пожешком 2 (1 пронађена), у срезу трнавском 2 и по 1 у срезovima: подгорском, тамнавском, пчињском, јабланичком, власотиначком, лепеничком, крајинском, неготинском, брзопаланачком, трстеничком, ражањском, копаоничком, левачком (пронађена), ресавском, нишком, лужничком, моравском округа пожаревачког (пронађена), бољевачком, тимочком, косаничком, рачанском, студеничком, и у вароши Београду.

Вредност свих ових паљевина износи око 27.400 динара.

Опасне крађе извршене су: у вароши Нишу 12, у вароши Београду 11, (2 пронађене), у срезу гужанском 6 (4 пронађене), у срезу подунавском 6 (4 пронађене), у срезу ваљевском 5 (2 пронађене), у срезу тамнавском 3 (све пронађене), у срезу лесковачком 3, у срезу мачванском 3 (2 пронађене), у вароши Пожаревцу 3 (2 пронађене), у срезу жичком 3 (1 пронађена), у срезу пчињском 2 (1 пронађена), у срезу крагујевачком 2 (обе пронађене), у срезу беличком 2 (1 пронађена), у срезу лужничком 2, у вароши Шапцу 2, у срезу моравском округа пожаревачког 2 (1 пронађена), у срезу хољском 2 (1 пронађена), у срезу пожаревачком 2, у срезу тимочком 2 и по 1 у срезovima: посавском округа београдског (пронађена), колубарском округа ваљевског, масуричком, лепеничком, јасеничком округа крагујевачког (пронађена), крајинском (пронађена), брзопаланачком (пронађена), левачком (пронађена), бањском (пронађена), сврљишком, јадранском (пронађена), посаво-тамнавском (пронађена), поцерском, звишском, млавском, таковском (пронађена), орашком (пронађена), јасеничком округа смедеревског (пронађена), зајечарском, добричком (пронађена), аријском, златиборском, рачанском, пожешком (пронађена) и у варошима: Крагујевцу (пронађена), Крушевцу (пронађена), и Смедереву.

Вредност свих ових крађа износи око 22.900 динара.

Злонамерних поништаја туђих ствари било је: у срезу жупском 3, у срезу поречком 2 (1 пронађен), и по 1 у срезovima: посавском округа београдског, ваљевском, ражањском, таковском, љубињском, црногорском, златиборском и у вароши Пожаревцу.

Вредност свих уништених ствари износи око 1.900 динара.

Поред изложених дела у току месеца октобра ове године извршено је у Србији и 16 самоубиства, и то: у вароши Београду 2, у срезу јасеничком округа смедеревског 2 и по 1 у срезovima: тамнавском, посавском округа ваљевског, ваљевском, пчињском, власотиначком, ражањском, копаоничком, лужничком, звишском, заглавском, црногорском и моравичком.

Сва ова самоубиства извршена су: *вешањем* 10, *ватреним оружјем* 3, *дављењем у води* 2 и *скакањем кроз прозор* 1.

Узроци њиховом извршењу леже: у *рђавом материјалном стању* за 4 случаја, у *болести* за 3, у *душевном растрој-*

ству за 3, у *љубави* за 1, и за *пет* случајева узроци су *непознати*.

Покушаји самоубиства извршени су у вароши Београду 6 (3 ватреним оружјем и по 1: оштрим оруђем, дављењем у

у води и тровањем; за 2 случаја страх од казне, честољубље, болест, рђав живот, рђаво материјално стање)

Општи преглед до сад изложених дела овакав је:

Текући број	О К Р У З И	УБИСТВА											
		Убиства	Детубиства	Нехотична убиства	Покушаји убиства	Разбојништва	Силовања	Тешке телесне повреде	Паљевине	Опасне крађе	Злонамерни поништаји туђих ствари	Самоубиства	Покушаји самоубиства
1	Округ београдски	4	—	—	3	2	—	1	4	1	1	—	—
2	« ваљевски	1	—	—	1	2	—	3	6	9	1	3	—
3	« врањски	3	—	—	5	1	—	3	5	6	—	2	—
4	« крагујевачки	7	—	—	1	3	—	2	1	11	—	—	—
5	« крајински	3	—	—	1	1	—	2	7	2	2	—	—
6	« крушевачки	—	1	—	—	1	—	—	3	1	4	2	—
7	« моравски	3	—	2	5	3	—	1	12	3	—	—	—
8	« нишки	5	—	—	—	—	—	1	16	14	—	—	—
9	« широтски	—	—	—	1	—	—	—	3	2	—	1	—
10	« подрински	2	—	—	2	—	—	1	4	8	—	—	—
11	« пожаревачки	4	—	1	2	2	1	2	17	11	1	1	—
12	« руднички	1	—	1	1	—	—	1	2	1	2	—	—
13	« смедеревски	2	—	—	2	—	—	1	2	9	—	2	—
14	« тимочки	2	—	—	—	1	—	1	9	3	—	1	—
15	« топлички	1	—	—	—	1	—	1	6	1	—	—	—
16	« ужички	2	—	—	3	—	—	—	6	4	2	1	—
17	« чачански	—	—	—	2	—	—	2	3	3	—	1	—
18	Управе града Београда	2	1	—	—	—	—	1	1	11	—	2	6
	Свега:	42	2	4	29	17	1	23	107	100	13	16	6

Из канцеларије Антропометријско-Полицијског Одељења Министарства Унутрашњих Дела, 21. новембра 1911. године АБр. 1982, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О ПРЕВАРИ

од
Др. Томе Живановића

(НАСТАВАК)

3. „Који би од себе дано обвезателство сасвим или од части порицао, а на суду би се сасвим противно доказало“, т. ј. превара извршена *потајним или делимичним порицањем обвезе* (т. 3).

а) Ова се врста преваре одликује од осталих тиме, што се лажно представљање састоји у (потпуном или делимичном) *порицању обвезе*.

б) У закону се не вели, да је потребно, да се обвеза, која се пориче, утврђује каквом *исправом*, да је то дакле обвеза по исправи. Довољно је према томе, да је обвеза *усмено дата*¹⁾.

¹⁾ Прот. К. С., према коме „порећи од себе дану обвезу“ значи „порећи *исправу* у којој се обвеза налази“ т. ј. само „порећи *исмено* дату обвезу“. (1881. Бр. 1084 в. Н. § 253, ст. 1.). К. С. наводи за ово два разлога: 1. „Да је то смисао и значење горњег законског израза, увиђа се одмах из четврте тачке тога истог § 253 к. з., где је прописана казна за оног поверлица, који по исправи од свог дужника нешто наплати, па наплаћено и опет, по други

в) Кад би ко порицао обвезу по исправи *потврђеној влашћу*, постојао би само *покушај* ове врсте преваре, и то *апсолутно* неподобан покушај, јер је оваква исправа јавна исправа, а ова се према § 188 грађ. суд. пост. не може порицати од издаваоца. Пошто пак апсолутно неподобан покушај није *покушај* у правом смислу (в. О. Д. § 56 IV Зв.), то се има

пут, тражи да наплати. А тач. 4. § 253 к. з. није ништа друго по упоредно наређење према тач. 3 § 253 к. з., — на као што се у тач. 4 § 253 к. з. прописује, да је кривица, кад поверлица наплати нешто по исправи, и то наплаћено понова тражи да наплати, тако је у тач. 3 § 253 к. з. проглашено за кривицу, кад дужник порече обвезу (по исправи), коју је од себе издао, т. ј. кад порече од себе издану исправу у којој се налази доказ о његовој обвези“. По баш то, што је законодавац, у т. 4. казао „по исправи“, а у т. 3 не, говори у прилог тога, да није хтео овде захтевати порицање обвезе *по исправи*. — 2. Исто тако увиђа се и отуд, да порицање обвезе значи порицање исправе, коју је дужник од себе издао, што би се иначе свагда, кад год неко одриче, да је дужан оно што се од њега тражи, — ако би осуђен био, сместа морао по тач. 3 § 253. к. з. казнити: јер би се у таквом случају свагда налазило порицање обвезе, која је међутим судом утврђена; а такво пространо тумачење горепоменути законски пропис не може имати, јер би се тада спорове кривичне и учинило би се, да постане кривица свако одрицање обвезе, па ма које врсте та обвеза била“. По овај аргуменат је неоснован, јер да би се казнило, потребно је, да је дужник био свестан своје обвезе при порицању исте, а ако је свестан нема разлога, да се не казни.

узети, да код овог случаја порицања обвезе нема кривичног дела преваре¹⁾.

г) Ако се пориче каква обавеза по исправи, по себи се разуме, да исправа треба бити пуноважна, да би било преваре²⁾.

д) Ова се врста преваре разликује од осталих тиме, што је она *свршена самим лажним представљањем*, да обвеза не постоји, т. ј. самим порицањем обвезе. За постојање исте није дакле потребно, да је неко био обманут, да изврши какву радњу на штету своје имовине т. ј. да, у заблуди о постојању обвезе, не тражи њено испуњење.

4. „Ако је ко по исправи, по којој је што од кога примати имао, сасвим или од части наплатио, па би опет наплаћено, наплатити тражио“, т. ј. *захтевање плаћања дуга по исправи, који је већ од извршиоца наплаћен*, т. зв. *дуга наплатата дуга* или *боље захтевање дугог плаћања дуга* (т. 4.³⁾.

а) Ова врста преваре одликује се од осталих тиме, што се обмана састоји у навођењу некога да плати дуг или део дуга, који је већ наплаћен од повериоца, лажним представљањем, да није плаћен, одн. прикривањем или изопачавањем истине о томе.

б) Дуг, чија се наплата понова тражи, треба, да је утврђен каквом *исправом*. Ако то није случај, о превари не може бити говора, јер се у § 253 к. з. вели, да само у њему наведеним случајевима може постојати превара при уговорима.

в) И ова се врста преваре разликује од осталих тиме, што се сматра као свршена самим захтевањем поновно плаћање дуга, т. ј. самим навођењем средством обмане да се дуг или део дуга већ плаћен понова плати. Није дакле потребно, да је дужник наведен на какву радњу штетну по његову имовину, т. ј. да је дуг по други пут платио⁴⁾.

¹⁾ Тако К. С. (1899. Бр. 9223), в. II. § 253, т. 4.

²⁾ „За појам дела из т. 3. § 253, вели такође К. С. (1900. Бр. 6641 и о. с. 1900. Бр. 10796), потребно је, да је исправа, по којој се обавеза пориче, пуноважна. Меница, којој недостаје потпис издатељев, није таква исправа, нити се може таквом учинити накнадним потписивањем“.

³⁾ *Ценић* (716) наводи за ову врсту преваре неколико примера, који су се у нас дешавали. „Догађало се је, вели, да је когод какву облигацију наплатио, па или превари дужника, како облигацију при себи нема, те му тако ову и не изда, или другим случајем облигацију задржи, па после наново наплату тражи; или наплативши неку част, ово што је наплатио, не назначи на облигацији, него целу облигациону суму тражи, а догађало се и таквих случајева, да је поверитељ за рачун свог потраживања имаће дужника узео, и тако се с њим намирио, без да му је облигацију издао, а доцније, пошто му се куповина непробитачна учинила, изиђе пред суд с тражењем наплате по облигацији и не спомињући, како је за њу измирен“.

⁴⁾ Нетачно према томе К. С. (1898. Бр. 2091 и о. с. 1898. Бр. 2352, в. II. § 253, ст. 3): „За појам дела два пут наплате дуга као преваре из т. 4 § 253 к. з. тражи се, да се ко у преварној а користолобивој намери са знањем и неправедно користи, и по исправи, коју је једном наплатио тражи понова наплату, као и да се лажним представљањем или изопачавањем и прикривањем истине користи и *другог оштећу*“.

г) *Извршилац* може бити (за разлику од подстрекача и помогача) само *поверилац*. То је услов инкриминације код преваре из § 253 тач. 4 к. з. Ако би ко други према томе наводио средством обмане некога да понова плати плаћени дуг или део дуга могла би постојати само обична превара из § 251 к. з. Но *поверилац*, који би *другог подстрекнуо*, да као његов заступник понова наплати дуг од његовог дужника, био би подстрекач из § 253 т. 4. к. з.

д) Што се умишљаја тиче, потребно је наравно за постојање кривца, да је извршилац био свестан, да је дуг већ наплатио.

IV. Преваре из § 254 к. з. — У § 254 к. з. предвиђене су неколико врсти преваре. У колико није друкчије изрично или прећутно речено, важи и овде појам преваре и кривца дат у § 251 к. з. Деоба на преступне и иступне према вредности мора важити и за њих, и ако то није изрично казано. Те су преваре:

1. *Уништење, кварење, померање или премештање граничног камења на штету другог*. „Ко гранично камење (белеге) намерно на штету другог уништи, поквара, помери или премести“¹⁾.

а) Ова се превара одликује од осталих тиме, што је средство обмане уништење, кварење, померање или премештање граничног камења.

б) Став „на штету другог“ излишан је, јер се по себи разуме.

в) Ова је превара *свршена* самим тим, што је гранично камење уништено, покварено, померено или премештено, јер није потребно, да се онај, на чију је штету ово учињено, сложио с тиме, т. ј. да је доведен у заблуду о граници свог имања, те да у средству ње није предузео мере, да се границе исправе. *И сам покушај преваре* сматра се дакле овде као свршена превара.

г) Помни се само *гранично камење* за разлику од § 243 т. 6 пруског к. з., у коме се вели „ко гранично камење или друге знаке одређене за означавање границе или висине воде...“, али се у загради вели „белеге“, те се има узети, да се т. 1. § 254 односи и на остале знаке, који служе за означавање границе, као што су унке, које служе за омеђавање.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОЖАРИ И ПАЉЕВИНЕ

(НАСТАВАК)

Електричне варнице.

И ове варнице, које се понекад производе и поред најсавршеније конструкције електричних спроводника, могу такође произвести пожар. Треба међутим знати да ови пожари често постају случајно,

¹⁾ У немачком к. з. говори се о овом кривичном делу у глави, која има за предмет кривична дела због лажних исправа, сматрајући гранично камење као *исправу* (§ 274 т. 2). Не сматра га тако *Frank* § 274 II 1 а.

због рђаве конструкције спроводника. Узроци електричним варницама врло су разни: ударање грома у електричне жице, падање дрвећа на њих итд. Тачно одређивање овог узрока пожара у извесним случајевима врло је тешко и за електричаре — специјалисте.

Спонтано упаљивање.

Извесне материје могу се упалити саме од себе, као нпр. дрвени и камени угаљ. Будући веома порозне, ове материје кондензирају на својим површинама велику количину ваздуха у коме, као што је познато, има оксигена. Ово кондензирање — згушњавање — ваздуха производи у исто доба увећавање температуре, која може достићи степен запаљивања дрвеног угља (254°400°). Да би ова температура могла бити достигнута, потребно је да се развијена топлота не губи у околном ваздуху. Другим речима потребно је, да гомила угља буде доста знатна, и да кроз њену унутрашњост не пролази свеж ваздух. Овом упаљивању нарочито је подложен нов, тек израђен дрвени угаљ, који је сложен на месту без ваздушне промаје. Хладећи се, он се врло брзо препуни гасом, и на овај начин кондензује у своје поре оксиген.

И камени угаљ може се спонтано запалити из истих узрока. Опасност од овог упаљивања отклоњена је, међутим, ако је он наслаган из великих комада, јер кондензирање гаса, које је могућно само по површини, у овим случајевима производи незнатну температуру у сравњењу са количином горива. Сасвим је друкчије са угљем у мањим комадима или у праху. Површине, на којима се може произвести кондензација гаса, веома су многобројне, те је с тога и опасност од спонтаног упаљивања увећана. Брикети, који се израђују од овлаженог и пресованог праха дрвеног угља, и који се, и ако осушени, наслажу у већој количини, могу се такође спонтано упалити. С тога су вароши, у којима се брикети употребљују у већој количини, прописале извесне мере сигурности за смештење овог горива по магацинима. И материје за потпаљивање ватре, приправљене од иверја и смоле, могу се саме од себе упалити кад су наслагане у већој количини.

Извесна уља и животињске или биљне масти, нарочито уља сува као што је оно од лана или мака, такође су способна да апсорбују оксиген из ваздуха, а и њихова температура може се увећати до степена упаљивања. Ово се нарочито дешава кад су она у већим површинама изложена ваздуху, као нпр. кад се наслажу, ма и у релативно малим количинама, крпе и кучина натоњене уљем или масним материјама. Минерална уља не апсорбују оксиген из ваздуха, и с тога се не могу упалити сама од себе.

Спонтано упаљивање влажног сена почива, на првом месту, на продуженом раду ћелија, које још нису мртве, и на активности бактерија разних категорија. Услед овог рада температура се понекад увећава до тог степена, да се производи спонтано упаљивање услед оксидације. Ово упаљивање тако исто могућно је и

са ђубретом од појединих фуражи које садрже уља.

Експлозивне материје.

Извесне експлозивне материје подложне су спонтаном упаљивању у приликама које још нису дефинитивно одређене. Тако је француска оклопача „Јена“ били разорена спонтаном експлозијом барута.

Упаљивање сунчаним зрацима.

Сунчани зраци, пролазећи кроз сочиво, и кондензирајући се на овај начин на извесној тачки каквог запаљивог тела, могу произвести пожар. Као сочиво могу послужити луле, бутеље испуњене водом, стакла од наочара ча, шта више, и обична прозорска стакла. Изгледа, међутим, да су врло ретки пожари, произведени овим природним начином. Према месту на коме је утврђено сочиво, које скупља зраке, могуће је одредити моменат упаљивања. Ако све није уништено пожаром, налажење лако запаљивих материја око тачке упаљивања, може у извесним случајевима помоћи истражи да утврди случајни или намерни узрок пожара.

У свима случајевима спонтаног упаљивања, потребно је вештачење сумњивих материја са специјалним апаратима и од хемичара — специјалиста.

Случајни узроци пожара.

Сви случајни узроци пожара проистичу из непажње. Непажња ова може бити директна, т. ј. састојати се у покрету, акцији, која директно производи ватру (покрет пушача који баца неугашену машину у стог сена), или индиректна, која се састоји у рђавој конструкцији извесног апарата, или у одсуству обазривости приликом чувања извесних материја.

Да би се појавио пожар услед индиректне непажње, није увек довољна рђава конструкција апарата и т. д., већ је још потребна случајна интервенција каквог запаљивог агента. Тако електрични струјомер, рђаво конструисан, или покварен услед дуге употребе, или удара, који испушта гас за осветљење, није директни узрок упаљивања, већ је то запаљена свећа с којом становник куће улази у подрум ради тражења какве ствари. Веома загрејане фуруне или пећи, у близини дрвеног зида, загрејаће дрво до велике температуре, али да би се произвела ватра потребна је још и довољна циркулација ваздуха.

Случајни узроци пожара врло су различни и веома их је тешко одредити кад је ватра све уништила. Сва истраживања у овим случајевима почињају искључиво на сведожбама сведока.

Као што смо већ поменули, и случајни пожари могу бити предмет казненог поступања. Сваки кривични закон садржи, доиста, по један параграф, који се односи на пожаре из непажње. Тако § 320 казненог законика водског кантона (Лозана) гласи: „Онај који ненамерно, али услед непажње или небрежјења, запали један од предмета споменутих у чл. 313, казниће се новчаном казном до 600 динара, или затвором до шест месеци“.

Случајни пожари врло су често проузроковани непажњом деце, која се играју са машином, или пушача, који бацају упаљене машине на лако запаљиве материје. На овај начин уништавају се, ватром, често пута, не само зграде, већ и шуме на великим просторима.

И варнице од угља, које баца локомотива, могу произвести исте последице. Исто је овако и са рђаво конструисаним димњацима, који испуштају варнице.

Помињемо нарочито неугашене машине, цигаре и цигарете које, бачене у подрум, на запаљиве материје, кроз решетку на прозорима, могу такође произвести пожар.

Рђава конструкција димњака, пећи и фуруна, које су у близини дрвеног зида, као и рубље стављено уз врелу пећ, у циљу сушења, били су доста често узрок озбиљним пожарима.

Рђава навика извесних млађих да потпаљују ватру са петролеумом, или да поједине предмете чисте, поред слободног пламена, са есенцијом, проузроковала је многобројне несрећне догађаје, чији су непажљиви проузроковачи били озбиљно повређени ватром, или чак и сасвим страдали.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ИНТЕРЕСАНТНИ КРИВИЧНИ ПРОЦЕСИ

Hugo Friedlaender

Убиство једнога детета у Ксантену.

(СВРШЕТАК)

Виши државни правобранилац Хам: Господо поротници! Овај процес је већ одавно пре овога претреса занимао широку јавност. Он је морао послужити социјалним и политичким партијама као предмет за одвратне хајке и подбадања. Службени органи, који су по дужности морали водити истрагу, нападани су на најпростији начин. Партизани и партиски листови нису се устручавали, да претичу судску пресуду и да чине покушаје, те да свакојаким раздражљивим чланцима измене праву пресуду. Али велика пажљивост, са којом су поротници пратили овај претрес, мени дају јемства, да ће се они показати неприступачни за све спољне утицаје и да ће само на основу резултата овога претреса дати свој глас по свом најбољем уверењу.

Изложивши по том наново и подробно поротницима цео ток претреса, говорник је продужио: Браниоци су сматрали за потребно, да позивањем једнога стручњака докажу, како овде није случај ритуалног убиства. Ја сам сматрао то мишљење стручњака за излишно. Могуће је, да има Јевреја, који хришћанску крв сматрају као потребну ради лечења или верских циљева. То би било могуће и ако то не пише у талмуду. Али то се нас ништа не тиче; овде у сваком случају не постоји ритуално убиство. То су утврдили медицински стручњаци, који су изјавили, да је убиство извршено на месту где је леш нађен, да је код леша на-

ђено толико крви, колико је леш у опште могао изгубити, да зарез на врату није шахтерски зарез и да убиство није извршено шахтерским ножем. Као што су медицински стручњаци изјавили, одмах је и најбрижљивије испитано, да ли ту није био случај убиства из задовољства, али се ни за то нису показали никакви основи.

Сада долазим до главне тачке, која је у ствари дала повода за подизање тужбе, а то је исказ сведока Мелдерса. Ја примећујем, да државно правобранилаштво стоји на гледишту, да тужба остаје у снази и онда, кад мотив убиства није доказан и морам признати, да исказ сведока Мелдерса није уздрман ни данас после увиђања на лицу места. Па исказ сведока Мелдерса и не стоји усамљен, тај исказ поткрепљују два дечака. Ту је на првом месту дечак, Стефан Керндер. Он је, веле, казао својим родитељима, да је видео, како је госпођа Бушхов вукла малог Хегмана у кућу. Али то је дечак Керндер причао својим родитељима читаву недељу дана после убиства, а друго, дечак се и поред свега труда није дао саслушати. Напослетку треба имати у виду, да је дечко, кад га је запитала сестра малог Хегмана, да ли зна где јој је брат, одговорио: „Отишао је да бере трешње“. Пошто ми нисмо чули самога дечка, то његовом исказу не можемо придати никаква важност. Сад долазим на дечка Герхарда Хајстера, који нам је и данас показао, у ком је положају седео на камену. Али и овај дечко саопштио је своја опажања тек после две недеље од убиства, пошто је Мелдерсов исказ био одавно познат. За то се и исказу дечка Хајстера не може придати никаква важност. Али и поред тога ја сматрам Мелдерса за потпуно веродостојног сведока. Тачно је, да Мелдерс радо пије ракије и да се то примећавало приликом његовог саслушања код средског судије, али оно пре подне, кад је учинио своја опажања, он је био попио само једну ракију. Морам признати, да се ја не бих ни мало устезао, да на основу Мелдерсовог исказа тражим осуду за оптуженог, да није оптужени у пуном обиму и најубедљивије доказао свој алиби. Чим је утврђено, да је дечко напослетку био у Адолфовој кући, онда он мора дати рачуна и о томе, шта је било са дететом. Понављам, тај је моменат био главни разлог, да се против Адолфа, његове жене и кћери поведе истрага.

Суд је био решио, да се према жени и кћери прекине истрага и за то се државно правобранилаштво жалило против тога решења, али је виши суд одбацио жалбу. И тако је остала оптужба само према Адолфу. Утврђено је дакле, да убијено дете није више виђено после 10 часова пре подне и да је дело извршено у амбару. За то не може подлежати никаквој сумњи, да је дете убијено одмах после 10 часова пре подне у Киперовом амбару. Адолф је, међутим, најверодостојније доказао, где је био у то доба и да према томе он није могао извршити дело. Ја сам већ рекао, да оскудица мотива није разлог, који би државном пра-

вобранилаштву дао повода, да предлаже ослобођење оптуженога. Оно не може делити мишљење кривичног комесара Волфа, по коме је Адолф могао извршити убиство за то, што му је деčko оштетио један надгробни споменик. Та незнатна штета није могла дати повода оптуженоме, да изврши убиство.

Пошто није било никаквих мотива за ово убиство, то се тврдило, да је оно ритуално. Код ритуалног убиства није потребан никакав даљи мотив, убица може бити сасвим добар и честит човек — какву је сведоџбу добио и Адолф од свију сведока — али он и поред тога врши убиство, јер је Јеврејима потребна хришћанска крв, било за лек било за верске ствари. Ја сам већ изложио, да за то нема ни најмање ослоњаца. То веровање не би никада ни поникло, да није Др. Штајнер дао мишљење, да у амбару није нађена никаква крв, док је међутим ту нађено крви у обиљу. Ја, дакле, према доказима који су изнети на овоме претресу, долазим до уверења, да не само није доказана Адолфова кривица, већ да је на претресу потпуно утврђена његова невиност. Али може се рећи: „Па ипак десило се једно убиство, ко је онда убица?“ У томе погледу на жалост претрес није дао никаквих података, али он има бар тај резултат, да је доказао Адолфову невиност. С тога ја пуним уверењем предлажем, да се оптужени огласи за некривог и гајим наду, да ће овај претрес допринети, да се утврди вера у непартисичност и правичност пруских судија. —

Први државни правобранилац Баумгард, пошто је подвргао подробној оцени цео доказни материјал, дао је такође израза мишљењу, да оптужени није ни убица, нити је помагао, нити знао за убиство. Том приликом изјавио је: Ја вам, господо поротници, изрично напомињем да ми овде немамо посла са једним: Non liquet. Необично сажалевам, што овај злочин није расветљен, и то у толико више, што сам ја, чим је откривен злочин, уложио све силе, да у ово дело унесем светлости и да пронађем учиниоца. Ја сам одмах преко листа „Гласник за варош и село“, који излази у Ксантену, упутио апел на становништво, да не ометају рад власти религиозним побудама. Нажалост та моја молба није имала никаква успеха. Ја се надам, да ће се, кад се стиша религиозно узбуђење и кад власт буде била у положају, да јасно гледа, ипак успети да се пронађе прави кривац. Казало се, да ствар остаје нерасветљена за то, што се она тиче једнога Јеврејина. Не, господо поротници, није ствар остала нерасветљена зато, што се она тиче једнога Јеврејина, већ због тога што је ствар нејасна, зато је одмах шчепан за јаку један Јеврејин. На основу доказног материјала ја не могу друкчије, него да по дужности и савести предложим, да се оптужени огласи за некривог. За то вас молим, господо поротници, да оптуженог ослободите.

Бранилац адвокат Штапер, доказујући невиност оптуженога, истиче, како је истрагу за проналазак правога кривца

грдно омело то, што је убиство одмах начињено предметом једне религиозне хајке. Тим поводом он је у току свога говора изјавио: Ви се можда сећате, господо, оне седнице посланичке куће, у којој је посланик Рикерт прочитао неке новине, у којима је стојало написано: „Постоји ритуално убиство, убица је Адолф Бушхоф и нико други“. Кад се има у виду, како су сви напори власти, да се пронађе кривац, били ометани кривим бајкама, онда се мора добити уверење, да у тој хајци има системе. Људи немају никаква интереса, да прави кривац буде пронађен, дело је само по себи њима било добро дошло као агитационо средство. Овде није мој задатак, да држим говор против ровења антисемита. Кад људи сматрају за свој задатак, да раде на томе, да се Јевреји протерају из Немачке и да се поврате времена Августова, habeant sibi. Мој задатак као браниоца сасвим је други. Само замислите, господо поротници, какве би последице могла имати ова хајка, да Бушхофу није испало за руком, те да на тако убедљив начин докаже свој алби. Немам потребе, да вам још описујем оптуженога, јер сте га ви за ово десет дана претреса довољно упознали. Хоћу само да вас потсетим на онај збиља драматичан догађај са цаком. Морам признати, да сам очекивао, да ће тај цац са својим затворено црвеним мрљама довести у забуну оптуженога. Али ви се сећате, са каквом је отвореношћу приступио оптужени и да је он на питање председничково, како објашњава мрље на цаку, одговорио најприроднијим одговором на свету: да је он тај цац употребљавао за сушење меса и да су сумњиве мрље од дима. Али сем тога треба узети у обзир и владање оптуженога. Чули сте, да Бушхоф сваке године на дан очеве смрти иде и јутром и вечером у синагогу и да он на тај дан до подне пости. Сваки онај, који се са толико пијетета сећа својих родитеља и на тај начин буди љубав код своје деце, није дрво, из кога ће се истесати убица. — Даље се говорник трудио, да за сведоџбу Мелдерсову докаже, како је велико узбуђење у Ксантену навело људе на понеку фикс-идеју, у коју су и сами веровали.

Бранилац адвокат Флајшхауер: Биће да вам је познато, господо поротници, да сам ја због тога што сам се примио ове одбране био нападан на нечувен начин. Па и у самој посланичкој кући нашао се човек, чији је положај претпостављао, да ће се он држати само истине, да ме сумњичи на начин, који се не да оквалификовати. Могу вас уверити, господо, да сам ја и поред свију тих грдња сматрао за највећу част, да браним баш оптуженог Бушхофа, чија је невиност од почетка тако јасно обелодањена. Част мојих нападача не стоји више од њихових напада. Али ја вас могу и то уверити, да ја никада не бих бранио једнога човека, за кога бих могао само и слути, да су му прсти умрљани крвљу. Кад ја не бих био уверен о невиности Бушхофовеј и кад би у том погледу ма шта сумњао, ја извесно не бих

стајао на овоме месту. Ви се сећате, господо, да се, у децембру пр. год. кад је донето решење о прекиду истраге над оптуженим, подигла читава бура протеста у антисемитским листовима и ако тим решењем није било завршено поступање. Овој хајци придружило се и мишљење окружног физикуса Д-р Бауера о извршеном прегледу ножева. То је био повод, да се Бушхоф поново притвори и да се напослетку преда суду. Ово последње није се десило за то, што се веровало у његову кривицу, већ за то, што се свету хтео пружити доказ, да у свима сумњичењима нема ниједне речи истините. И претрес је на најјајнији начин доказао Бушхофову невиност. Говорник је даље представио повољан утисак, који оптужени чини на претресу и изближе оценио исказе сведока, па је по том продужио: Ја не могу делити ни наде првог државног правобраниоца, да ће се антисемитска хајка завршити са овим процесом. Ја се бојим: продужиће се са даљим лагањем. Опште је позната чињеница, да је потребно најмање 7 лажи, да се потре једна истина. Али ја сам мишљења, да је потребно 7 пута по 70 лажи, те да се одржи антисемитска зграда од лажи. Међутим, велика марљивост и пажња, с којом сте ви, господо поротници, пратили овај претрес, мени дају јемства, да ће се, и ако лажи неће умукнути, ипак у овој сали извршити право и правда. Ја се даље одајем наде, да ће са овим процесом ишчезнути са света стара крвава бајка. Кад одете из ове сале, онда вас молим, да понесете у својим срцима слику једнога човека, који је — и ако одавно лишен слободе, отргнут од породице и осуђен да једе горак хлеб милостиње — предано подноси своју судбу, јер зна да је невин, јер зна, да истина мора изаћи на светлост дана и да се у Пруској још врши право и правда. Ја могу своју одбрану у толико више скратити, што су представници државног тужиштва у овом процесу вршили најлепше право своје службе, која се не састоји само у томе, да се гони кривац, него и да дају заштиту невино гоњеном.

Бранилац, адвокат Гамерсбах излаже прво на који је начин поникло веровање, да је овде случај ритуалног убиства, па је онда продужио: Та бајка, како Јевреји кољу хришћане ради крви, тако је будаласта, да бих ја просто могао преко тога прећи, кад не бих знао, да у главама просте масе није све чисто и да ће се та бајка потхрањивати за партиске циљеве. Кад би се нама хришћанима пребацило, да ми употребљавамо крвиновераца и да због тога морамо вршити убиства, тада бих ја одговорио: у десет заповести божјих стоји: „Не уби!“ Тиме је управо цела оптужба потрвена. Међутим, не смео заборавити, да ми хришћани присвајамо десет божјих заповести тек од пре 1900 година, док Јевреји имају десет божјих заповести од пре 3000 година. К тому долази још и то, да је Јевејима употреба крви у опште забрањена. У старом завету, који је приступачан и сваком хришћанину, стоји на-

писано: „Не једите никакву крв, ко једе крв, тај ће бити као коров ишчупан из мога народа. Ја ћу своје лице окренути од њега.“ Карактеристично је, да се у Кини и на Мадагаскару код тамошњег становништва подижу исте потворе против хришћана и то тамо служи као разлог да се хришћани прогоне. Па и пре него је хришћанство завладало светом, Римљани су измишљали о хришћанима исте бајке и због тога је прогњено безброј хришћана. Празноверица, да Јевреји употребљавају крв, код нас је појавила у 13. веку. Али тада несрећни оптуженик још није уживао заштите, коју данас има. Тада је ступала највећа сила тога доба, папа, да ту бајку оповргава и да Јевреје заштити од гоњења. Ја бих вам могао навести многобројне папске буле, у којима се са највећом одлучношћу борило против ове народне празноверице. Године 1247 и 1253 папа Инокентије IV окопио се жестоким речима против те празноверице. Али од 13-ог века та бајка није више ишчезла из народа. Научници су се поново бавили тиме и давали своја мишљења. — Говорник је по том поново изложио све што су стручњаци о истом питању изнели на претресу; доказивао је, да код оптуженог није могло бити никаквих мотива за ово убиство, па на послетку — скрећући пажњу суду на честит живот оптуженога и његово скромно и отворено понашање пред судом — тражио је његово ослобођење.

Један тежак злочин, који вапије до Бога, лежи пред вама да га пресудите, тако је отпочео председник Клуат своју правну поуку. Закон ми забрањује, да се упустим у оцену доказног материјала. Ја ипак мислим, да је претресом руковођено на такав начин, да нико не може погодити, да ли сам ја за ослобођење или за осуду оптуженога. Опет ћу приметити, да је суд на овом претресу одступио од поступања на осталим претресима. Док се иначе, чим отпочне јаван претрес, не допуштају више нови докази, ми смо, с обзиром на велики значај и важност овога случаја, приступили испитивању свију доказа, који су пружени у току самога претреса. Сви ти докази показали су се као празна слама. Анонимни достављачи можда ће наћи задовољства у томе, што им је испало за руком, да на тај начин мало заведу суд. Ја им не завидим на тој радости. Ми имамо то задовољство, да нисмо ништа пропустили у овом процесу, који је у целом свету побудио највеће интересовање, и да нисмо жалити ни труда ни времена, да би дошли до истине. Ја се радујем, што су и господа поротници са највећом пажљивошћу пратили ток претреса. То ми даје јемства, да ћете ви дати своју одлуку о овоме делу савесно и по најбољем свом уверењу. Ви знате, да се политичка и социјална начела све више заопштавају и да се становништво Немачке састоји делом из пријатеља Јевреја делом из њихових противника. Ја нећу да употребим израз „антисемити“. Али таласи партијских трвеза не смеју допирати до судскога стола. „Судија стоји на једној вишој

стражарској кули него што је врх партије“. Ове речи песникове у својој варијацији морају и вама служити за правац. Пред судским столом сви су људи једнаки. Судија нема да пита, да ли је оптужени Јеврејин или хришћанин, он треба да суди без обзира на личност и да се не подаје утицају партијског роњења споља. Ви сте добили велики број писама, али ја сам уверен да ви не ћете допустити да се ма какав стран утицај изврши на вама. Ви имате дужност, да правично судите како о оптужби тако и о оптуженоме и то само на основу резултата овога претреса, који је пред вама обављен. Ја сам сматрао за потребно, да ово истакнем, да бих тиме једновремено обележио и гледиште суда. Председник је у даљој поуци приметно поротницима, да њих не везује предлог државног тужиоштва, да се оптужени огласи за невиног. Председник је завршио свој говор речима: „Сада с пуним поверењем предајем у ваше руке судбину тужбе и оптуженога“.

Саветовање поротника трајало је једва два пола часа, а потом је председник пороте гроф од Лое објавио, да су поротници одлучили, да оптужени није крив. Затим је председник суда објавио, да се оптужени Адолф Бушхоф, на основу одлуке пороте да није крив, ослобађа по оптужби због убиства и да трошкови око ислеђења падају на терет државне касе. Сем тога суд је одлучио, да се Бушхоф одмах пусти на слободу.

Присутна публика пропратила је ову пресуду бурним узвицима: браво! Бушхоф је силно плакао. По себи се разуме, да се он више није могао враћати у Ксаантен. Он је продао своје порушено имање и живео је још неколико година у Еренфелду код Келна. Добровољним прилозима отворио је био нову радњу. Али велико узбуђење и дуг притвор били су поткопали његово здравље. Он је пре неколико година умро.

С немачког, М. Ј. П.

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ.

(НАСТАВАК)

Од часа кад је ова крађа извршена она је постала предмет најразличнијег коментарисања, а тадање прилике и узбудљивост духова чињаху је још особитијом. У седници од недеље увече 16. септембра 1792. године, министар унутрашњих дела, Роланд, извештавајући скупштину о догађају, горко се жаљаше на недовољно чување које су вршили службеници и војници, који су били напустили њихова стражарска места под изговором превелике хладноће. Неколико дана доцније Тириз, члан скупштинске анкете, која је извињала ову ствар, оптужио је опет немарност министра, али овај одговори доста хладно да он има и друге ствари да ради, а не да чува Гард-Мебл. Дискусија скупштинска није продужена,

али је дебата скренула пажњу и у ва-роши се не говораше ни о чем другом него о вештини крадљиваца, и о томе како добит од крађе? требаше да служи за поткуп полицијских агената. Ишло се чак дотле да се говорило, да је се влада покрала сама; ове је гласове подржавало и то што је 18. октобра дано одлагање издржавања осуде неким лицима осуђеним за ово дело, од којих се очекивало проказивање. Међутим 22. фебруара 1797. године, у своме извештају из Conseil des Anciens, о предлогу да се поклати 5000 динара некој гђи Корбен, која је помогла проналажење већега дела украдених предмета, Тијебон је изрично рекао, да овај догађај није нимало политички и да је он просто изазван неисправношћу чувара и нередом који тада владаше у целој администрацији.

У почетку Moniteur беше загрејао и најнеотреније уобразиље говорећи о четрдесеторици наоружаних разбојника, који су ухваћени у одајама Гард Мебла. У ствари, пак, нико није био ухваћен и кад је се приметио недостатак регента, чертаљке престолонаследникове и гомиле других ствари у вредности на седамнаест милиона, већ четири ноћи узастопце Дешан, Бернар Сал и неки Јевреин Португалац, по имену Дакоста, улазили су наизменце у сале без икаквог оружја сем алата потребног за одвајање драгога камења, углављеног у сребрне ствари које се нису могле однети; тако исто пажљиво су дизали и величествене рубине који су замењивали очи у риба од слонове кости.

Дешан, који је дао идеју за ову крађу, ушао је први у одају, прескачући кроз један прозорчић помоћу фењера, који још постоји на углу улице Роајал и пијаце Луј XV. Бернар Сал и Дакоста, који су чували стражу, били су испрва једини помагачи, али треће ноћи учествовали су у овој крађи Беноа Кед, Филипоно, Помет, Фромон, Геј, Мутон, поручник у народној гарди и Диран звани Турчин. Јувелир из улице Сен Совер и још неки познати лопови, које су пријатељски позвани да узму учешћа у овој пљачки. Главни стан лопова био је у једној библијарници у улици Рехан. Крађу су тако мало крили, да је сутра дан по првој крађи, Помет при ручку са девојкама у једноме ресторану у улици Аржантеј, бацно девојкама на сто шаку ситних дијаманата и брилијаната Полиција о томе није чак ништа ни дознала. Да се открију главни учиниоци ове крађе требало је да се Диран, ухапшен за прављење лажног новца, реши да прокаже, да би извукао за себе помиловање. На основу тога пронашли су регента у Туру, у шеширу једне жене, неке Легијевре, која, пошто није могла због рата прећи у Енглеску, беше пошла да га прода у Бордо-у неком Јевреину, пријатељу Дакосте. Лопови хтели су га прво продати у Паризу, али вредност ове ствари цењена на дванаест милиона изазвала би опасну сумњу; тако исто одбачен је предлог да га изделе тестером из бојазни да их не изда онај који би га изделио јер драго камење секу само стручњаци.

Већина извршилаца ове крађе били су постепено похватани и осуђени за друге кривике; у томе броју били су Бернард Нед, Дакоста, Бернард Сад, Фромон и Филипоно. Овај последњи ухваћен је у Лондону 1791. године у моменту кад је израђивао новчанице од 300 динара и доведен у Париз затворен је био у тврђави одакле је побегао користећи се буном од 2. септембра.

Пре но што је био осуђен за крађу из Гард-Мебла, Дешан је учествовао у једној крупној ствари из које се извукао, и ако крив, како се он хваљаше пред нама причајући појединости, које нису дозвољавале да се у то сумња. Он је учествовао у двогубом убиству златара Делонга и његове служавке, које је извршено са продавцем икона Фромоном.

Делонг је имао врло разгранат посао у земљи. Осим особитога свога избора, он је посредовао за бисере и дијаманте, и како је био познат као частан човек, поверовали су му често скупоцене ствари, било да их прода, било да издвоји делове преправљајући их; тако је ишао на продаје и ту се упознао са Фромоном који је нарочито гледао да купи ордење и друге украсе украдене из цркава као савњим због метала са ширита (1793.). Због тога што су се виђали и налазили као такмичари на неколиким пословима, између ових људи разви се нека врста блискости, која ускоро пређе у пријатељство. Делонг није ништа више крио од Фромона и припитивао га је за све што је намеравао предузети, па му је чак казао и вредност готовине коју има, и за једну касицу у којој је чувао скупоцене ствари.

Кад је дознао све ове појединости, а имајући слободан приступ код Делонга, Фромон смисли да га покраде док се он са женом бави у позоришту, куда је често одлазио. Требао му је један помагач за чување страже, и нађе прво једнога бравара, који је био утекао са робије и који му направи лажне кључеве да с њима уђе у Делонгов стан. Али овај човек, гоњен од полиције; мораде напустити Париз и Фромон нађе Дешана.

На дан изабран за крађу Делонг, и његова жена беху отишли у Théâtre de la République; Фромон се сакри у заседу код једног винара да пази кад ће се вратити служавка која обично за одсуства својих господара одлажаше своје љубавнику, а Дешан се попе у стан; лажним кључевима отвори полако врата... Али какво изненађење! У претсобљу затече служавку за коју је мислио да је изашла, јер је у ствари био видео њену сестру, која је на њу личила много. Кад је угледала Дешана, који је изненађен изгледао још страшнији, девојка испусти рад и стаде викати, Дешан јурну на њу, пресави је, ухвати је за гушу и удари је пет пута ножем, који је носио увек у десном џепу својих панталона. Несрећница паде у локву своје крви. Докле је она грцала у ропцу зликовац претресе све буцаке у стану, али, било да га је овај догађај збунио, било да је чуо какву лупу на басамацима, он се задовољи да узме неколико сребрних ствари,

које му дођоше под руку, и врати се да нађе саучесника код винара, и исприча му цео догађај. Овај се наљути јако, не због сироте служавке, већ због неувиђаности и плашљивости Дешона, пребацивајући му да није умео наћи касицу коју му је тачно означио Највише га је једило то, што ће се Делонг, после једног таквог напада, чувати много боље и да ће бити немогућно добити понова такву прилику.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине креманске, актом својим Бр. 2319, пита:

»У општини креманској, учињена су неколика дела злонамерних поништаја туђих ствари још пре ступања на дужност ове управе, а и после овога, и сва су акта и предмети послати власти среза златиборског, у своје време, на ислеђење, пошто се учиниоци овог дела нису могли пронаћи у одређено време.

Среска власт два пута је враћала ове предмете овом суду с наређењем, да се општина са оштећеним изравна по чл. 19. закона о накнади учињене штете, или да за сваки предмет пошаље по 23 таксе и дијурне за вештаке. Оба пута суд је изнео пред одбор ове предмете, као што пропис чл. 22. истог закона гласи, да се са оштећеним равња, и одбор није хтео пристати. Тим поводом суд је враћао сва акта среској власти и није имао да пошаље тражену суму за трошкове.

Начелник срески актом својим бр. 1245, наређује суду овом, да у року за 5 дана тражене суме пошаље ср. власти, или се поравња са оштећеним, па чак прети да изврши попис општинске имовине и исту продаји изложи, а још шта више да предложи општинске часнике за разрешење.

Чл. 12. истог закона прописано је, да одговорна општина плаћа вештацима на име дијурине три динара дневно, а не каже да то општина у напред полаже.

Зато суд општине креманске, као претплатник „Полициског Гласника“, моли уредништво да оно обавести овај суд, хоће ли и мора ли послати у напред тражених по 23 динара, што свега чини 184 дин., и ако зато нема буџетске могућности, и ако пошаље хоће ли бити ко одговоран за неправилан издатак?»

— На ово питање одговарамо:

По члану 1. закона о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем ствари, општине морају накнадити штету оштећенима, ако се кривац не ухвати у року од 30 дана, од кад је иследна државна власт извештена о извршењу кривичног дела.

Кад је овај закон овако јасан, онда је саветно било, да је општина прихватила напомену среске власти, и да се

изравнала са оштећенима, јер би на тај начин бар избегла плаћање такса и трошкова, пошто штету мора и иначе накнадити.

Али кад код општинских представника није било увиђаности, да савет среске власти послушају, онда је суд дужан да одмах пошаље новац, који среска власт тражи, иначе општински часници морају бити одговорни.

И дијурна вештацима, о којој говори чл. 12. и такса о којој се говори у чл. 18. поменутог закона, мора се послати у напред, пошто чл. 18 то изречно наређује, а за дијурну, опет, важи правило постављено у § 258. гр. суд. пост. пошто је члановима 7., 10. и 11. закона о накнади, ова вештачка оцена, у свему изједначена са оценом по грађанском судском поступку.

Ако у буџету нема нарочите позиције за ове трошкове, ма да је то требало унети у своје време, онда се издатак може учинити из партије непредвиђених трошкова по чл. 133. закона о општинама.

На случај, да одбор не одобри издатак из ове позиције, нека суд одмах извести надлежну полициску власт, па ће она тражити разрешење одборника у смислу чл. 149. закона о општинама, како би на њихово место дошли људи, који неће кочити службене послове онде, где томе нема места по закону, и који ће у опште радити по закону.

II

Суд општине грбичке, актом својим Бр. 1770, пита:

»По тач. 2. члана 118. зак. о општинама прописано је, кад деловођа или писар општинског суда, врши поред редовне дужности и дужност благајника, добија награду 240 динара на годину.

Како је деловођа ове општине вршио и дужност благајника од почетка нове године па све до 20. октобра ове год. то је он и примио награду колико му је до тог дана припадало.

Тога дана, пак, деловођа је, по решењу одбора, смењен са дужности благајничке, и одбор одлуком својом решио, да дужност благајника врши председник овог суда.

Моли се Уредништво за објашњење о томе: може ли председник, који врши и дужност благајника, примити ову награду, као остатак који деловођа није примио, кад је законом наменута само деловођи или писару, а другом лицу не, и да ли ће овај издатак бити правилан или не?»

— На ово питање одговарамо:

Кад чл. 112. закона о општинама, који говори о случајевима, у којима општински часници врше дужност благајника, не предвиђа никакву нарочиту накнаду за њих и за благајничку службу, а међутим је код деловође то нарочито учињено, онда се закон има тако разумети, да законодавац није ни имао намере, да и кметовима или председнику да додатно за вршење благајничке дужности, па им се зато ова не може ни издавати.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

III

Суд општине крупајске, актом својим Бр. 1248, пита:

1. У закону о таксама, у таксеној тарифи под Тбр. 336, предвиђена је такса, да општински судови за свако издато уверење приватним лицима наплаћују по 2 динара таксе у корист своје касе.

Изузетак за ово чини се само код оних лица, која спадају под чл. 5 тач. 6. истог закона.

Ову таксу суд је наплаћивао и оним лицима, која су тражила уверења и за службу, а не спадају под чл. 5. тач. 7. зак. о таксама.

Многи овд. грађани, који траже уверења за службу или за Сењски Рудник, долазе у сукоб са општинским судом што им ову таксу наплаћује, док већина општинских судова у срезу хомољском ову таксу ненаплаћује, којима издају уверење за службу, према овоме и одбор ове општине доставио је суду овом, да од данас ову таксу не наплаћује за уверења, која се односе за службу, на ма колику они непосредну порезу плаћали.

Па зато се моли уредништво да то објасни, сме ли и овај суд исту таксу да обустави, и ако постоји каква кривица ко је зато одговоран; и

2. „Једном овд. бив. грађанину, дато је пре 20 година од селске утрине 0.50 ара, те је на истом подигао кућу и посадио шљивар. У 1906 год. исти је домаћин куће погинуо; по смрти његовој кућа и остала покретност — зграде са истог је земљишта дигнута и продата, сем шљивара и поменутог земљишта. Бив. овај грађанин има само једну кћер као наследника на истом земљишту.

Село сада тражи повраћај свога земљишта и ако постоји на истом засађени шљивар. Моли се уредништво за објашњење, ко је у пречем праву за овај шљивар и земљиште, да ли село чија је и својина била, или приватна наследница?“

— На ова питања одговарамо:

1. По начелу постављеном у тачци 6, чл. 5. закона о таксама, уверење о сиротном стању може се издати само оним лицима, која наплаћају више од 5. дин. непосредног пореза без приреза и личног пореза, односно 10 ако је случај другог става ове тачке.

Према томе, греше они судови, који издају уверења о сиротном стању, макар ова била и за службу, онима, који плаћају изнад 5 односно 10 динара непосредног пореза.

Тај суд не мора да изврши одлуку одбора, ако је она противна закону, а одлука одбора, којом се забрањује томе суду наплаћај таксе, незаконита је, јер суд одговара сам за примену закона, па он има право и да цени његове одредбе не осврћујући се на мишљење других; и

2. Кад је општинска утрива дата на уживање редовним путем, и кад је она, на тај начин, савесна државина наследнице умрлог, онда село може тражити повра-

ћај ове само путем једног редовног грађанског спора, и уз накнаду за шљивар.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Живојин - Живко - Маринковић, притвореник првостепеног суда за град Београд, који је био на посматрању у болници за душевне

болести, чију слику износимо, побегао је из болнице 14. тек. месеца.

Живко је висок 1.68 м., стар 40 год., смеђ, бркова плавих и великих, очију жутих; на средини унутрашње ивице леве поздрве има брадавицу у величини зрна од сочива.

Акт Управе града Београда Бр. 43549.

Никола Стевановић, из Ракиња, одговара за фалсификат, али је одавно у бегству. Стар је 19 год., средњег стаса, бркова црних, обрва састављених, у одељу је сукненом.

Денеша начелника среза моравског, округа пожаревачког Бр. 20369.

Јелисавета Краус, бив. жена Фридриха Гудовског, чиновника из Босне, чију слику износимо, одбегла је од свог мужа и том приликом однела му већу суму готовог новца и

накит. Јелисавета је средњег стаса, облог тела, дугуљастог лица, сувоњава; на једном кажипрету нокат јој је повијен на више.

Акт управе града Београда Бр. 43497.

Аладар Фажи, аустро-угарски војни бегунац, који је био упућен у Прокупље, отишао је из овога без знања власти. Стар је 23 до 24 год., омален, добро развијен (акробата

је), лица округла и пуна, бркова плавих, зна пекарски занат.

Акт начелства округа нишког Бр. 24322.

Вожидар Јанковић, бив. поднаредник Пешачког пука, одговара код начелства округа нишког за прављење лажних исправа, али му се не зна место пребивања. Стар је 18 год., црномањаст, очију црних, средњег стаса.

Акт начелства округа нишког Бр. 12014.

Михаило Мартеновић, из Грабовца, има да издржава затвор код начелника среза трстеничког, али је у бегству. Стар је 36 го-

дина, плав, очију и бркова плавих, у одељу је сукненом.

Денеша начелника среза трстеничког Бр. 20428.

Драгутин Митровић, звани „Мајмунче“, одговара код кварта савањског за опасну крађу, али је у бегству. Стар је 16 год., раста средњег, у лицу сувоњав и црномањаст.

Акт кварта савањског Бр. 14193.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или денеше.

Т Р А Ж И С Е

Спасоје, син Ивана Савића, из Ритопека, отишао је од куће још 2. овог месеца и до данас се није вратио. Стар је 19 год., раста средњег, смеђ, очију црних, у одељу је сукненом. Акт начелства окр. београдског Бр. 11376.

К Р А Њ Е С Т О К Е

Кости Јовановићу, мутавцији, из Ниша украдена је пре кратког времена кобила длаке беле, висока 130 см., матора 10 година, у оба ока хорава.

Акт начелства округа нишког Бр. 26660.

Обраћа се најкња свима полицијским и општинским властима на ову крађу.